

Täysistunto

Torstai 18.5.2017 klo 16.00—18.30

2.5. Suullinen kysymys oikeuslaitoksen leikkauksista (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 79/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Laukkanen.

Keskustelu

16.43 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Julkisen talouden suunnitelma kertoo sen, että oikeusministeriön hallinnonalaan kohdistuu 49 miljoonan määrärahaileikkaukset. Syyttäjänvirasto ei selviä syyttämistehtävästä. Oikeusistuimet ovat ilmoittaneet, etteivät resurssit riitä ja käsittelyajat pitenevät. Oikeusaputoimistoon siirtyy kunnilta velkaneuvonta, ja he ilmoittavat, että resurssit eivät riitä. Käräjäoikeuksien määrää vähennetään 27:stä 20:een. Kaikki tämä säästösyistä. Samaan aikaan hallitus vähentää autoverotuloja 200 miljoonaa euroa hallituskaudella. Kysyisin nytten oikeusministeriltä ja pääministeriltä: kumpi on tärkeämpää, se, että kristillisdemokraattinen Toyota-mies saa autonsa sata euroa halvemmalla, vai se, että kansa kokee, että oikeusturva voi toteutua? Tällä hetkellä kaikki oikeusalan asiantuntijat pitävät näitä säästötoimia täysin kohtuuttomina. Uusi oikeusministeri, [Puhemies koputtaa] teillä on mahdollisuus muuttaa suuntaa. Tapahtuuko se?

16.44 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajalta hyvä kysymys. Taloustilanteen takiahan näitä talkoita tehdään, ja jos meillä olisi rahaa kuin Norjan öljyrahastossa, eihän näitä tarvitsisi välttämättä tehdä. Mutta realismia on se, että oikeusvaltion peruspilareita ei puolusteta sanomalla, että me emme tee mitään tehostuksia, me emme tee mitään uudistuksia, ei mitään. Realismia on se, että nyt täytyy tehdä uudistuksia, täytyy tehostaa toimintoja, jonkun verran keskittääkin toimintoja, sähköistä asiointia lisätä — jotta voidaan turvata kansalaisille riittävän laadukkaat oikeusvaltion kulmakivet eli syyttäjänviraston palvelut ja kaikki muutkin rikosprosessiin liittyvät palvelut ja laadukas, riippumaton tuomioistuinpalvelu. Se on jokaisen kansalaisen etu, vaikka se sitten saataisiinkin vaikka parikymmentä kilometriä kauempaa. Mutta siinä tilanteessa, kun kansalainen kerran tai kaksi elämässään tarvitsee oikeuspalvelua, sen täytyy olla laadukas, luotettava, puolueeton ja ennen kaikkea sellainen, että jokainen kansalainen voi kokea laajaa luottamusta siihen säästöistä huolimatta.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tästä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2017 vp

16.45 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on Valtakunnansyyttäjänviraston realismia: syyttäjälaitoksen määrärahakehykseen sisältyy vuonna 2018 0,8 miljoonan euron ja vuodesta 2019 alkaen 1,3 miljoonan euron leikkaus. Tämä säästö on selkeästi ylimitoitettu. Tämä tarkoittaa sitä, että 15 syyttäjää ja 15 toimistotyöntekijää joudutaan sanomaan irti. Se tarkoittaa noin 4 000:ta ratkaisematonta juttua. Syyttäjänvirasto kysyykin, milloin eduskunta kertoo heille, mitkä jutut he jättävät syyttämättä ja mitkä jutut syytetään.

16.46 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syyttäjänviraston osalta resurssihaaste on sama kuin vähän jokaisella yhteiskunnan sektorilla, eli siinä missä vanhustenhuollon resursseista täytyy pitää tiukasti kiinni, näin täytyy tehdä myös syyttäjänviraston osalta. Joka puolella joudutaan nyt säästämään jonkun verran, ja syyttäjänviraston osalta myös ollaan tekemässä rakenteellisia uudistuksia, jotka käynnistyvät tässä lähiaikoina. Siihen myös liittyy toimintojen tehostamista, uusien ict-järjestelmien ja muiden sisään ajamista, millä saadaan säästöjä ja turvattua se palvelu, vaikkakin henkilökuntaa saattaisi olla vähän vähemmän. Mutta ottamalla uusia järjestelmiä käyttöön, keskittämällä yksinkertaisia tapauksia saadaan tehostettua palvelua ja sitä kautta turvattua laadukas syyttäjätoiminta tässä maassa. Kansalaiset voivat edelleenkin luottaa siihen, että näidenkin remonttien jälkeen tiukassakin talouspaineessa oikeusvaltion kulmakivet toteutuvat Euroopan kärkitasolla.

16.47 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taloustilanne on todella tiukka, mutta kyllä oikeusministeriön hallinnonala on se, jolla voidaan ehkä sanoa menevän parhaiten monien ministeriöiden hallinnonaloista. Toki siellä on tiukkaa, sitähän ei käy kiistäminen, mutta nythän hallitus on tehnyt monia hyviä toimenpiteitä prosessien keventämiseksi, ja niitä on vielä tulossa. Julkisen talouden suunnitelma on meillä lakivaliokunnassa käsittelyssä, joten sitä en sen enempää avaa. Siellä on kipukohtia, muutamia kohtia, joihin me teemme parannusehdotuksia. Kuten oikeusministeri tuossa sanoi, tärkeämpää on se, että saa laadukkaita palveluja, vaikka joutuu matkustamaan parikymmentä kilometriä enemmän. Se on ihan tavoite esimerkiksi tuomioistuinverkkouudistuksessa.

Nyt kysyisinkin arvoisalta oikeusministeriltä: Kuinka te aiotte tehdä sisäministerin kanssa yhteistyötä, koska tähän on ketjuajattelua aina sieltä rikosprosessin alkupäästä tai hallintoprosessin alkupäästä sinne loppupäähän, pahimmillaan aina sinne vankilaan asti? Miten te varmistatte, että tämä putki toimii joka paikassa tasapuolisesti ja yhtä tehokkaasti?

16.48 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen kysymys lakivaliokunnan puheenjohtaja Tolvaselta tästä ajattelutavasta, että koko prosessi sieltä esitutkintaviranomaisesta aina sinne vankeinhoitolaitokseen ja tuomioistuinlaitoksiin otetaan huomioon, jotta yhdessäkään kohtaa ei tehdä säästöjä väärästä paikasta, jotta kustannukset taas kanavoituvat toiseen. Eli koko prosessiajattelun täytyy olla kristallinkirkas ja tietoinen. Se on vähän sama kuin sote-puolella: täytyy tietää, että jos sosiaalihuollosta säästää, niin se kanavoituu jossain muualla kustannuksina. Nyt on hyvä, että valtionhallinnossa on entistä enemmän kirkastunut tämä, että myös rikosprosessi täytyy ajatella kokonaisuutena. Me olemme sisäisen turvallisuuden ja oikeuden ministeriryhmässä ministeri Risikon kanssa tätä asiaa jo teroittaneet, ja tullaan joka viikko käymään tii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2017 vp

viisti näitä kipukohtia, eri prosessivaiheita läpi, ja tiedetään myös luontevasti se, että vaikka sisäministeriöön menee rahaa, niin se ei välttämättä ole oikeusministeriöltä pois, koska se vähentää taas jutturuuhkaa tuomioistuimessa. [Puhemies koputtaa] Eli tunnemme ja tiedämme toistemme asiat hyvin.

Kysymyksen käsittely päättyi.